

edistystä ERI-rahastojen rahoitusvälineillä

Euroopan aluekehitysrahasto

Rahoitusvälineet

Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittamat rahoitusvälineet ovat kestävä ja tehokas tapa investoida ihmisten kehittymiseen ja yritystoiminnan kasvuun ja kehitykseen EU:n alueilla ja kaupungeissa. Ne voivat tukea useita kehitystavoitteita hyödyttäen laajaa tuensaajien joukkoa ja tarjoten mahdollisuuden rahoituksen uudelleenkäyttöön uusissa investoinneissa.

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), yksi Euroopan rakenne- ja investointirahastoista, edistää älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua sekä pyrkii vahvistamaan taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta EU:n alueilla ja kaupungeissa.

Kaudella 2014-2020 EAKR:lla on lähes 200 miljardin euron kokonaisbudjetti käytettäväksi taloudellisen kasvun tukemiseen, uusien työpaikkojen luomiseen ja alueellisten erojen kaventamiseen.

EAKR:n tarjoamaa tukea voidaan kanavoida avustuksin ja, kasvavissa määrin, rahoitusvälineiden kautta.

Vuoden 2013 loppuun mennessä EAKR:n rahoitusta on kohdennettu yli 9 miljardia euroa lähes jokaiseen EU:n jäsenmaahan lainoja, takauksia ja pääomarahoitusta tarjoavilla rahoitusvälineillä. Yli 200 000 yksityishenkilöä ja yritystä ovat saaneet tukea yritystoimintansa kehittämiseen, kaupunkialueiden hankkeisiin sekä energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian investointeihin. Tästä noin 90% oli pienille ja keski-suurille yrityksille kohdennettua yritystoiminnan kehittämisen tukea.

Rahoitusvälineet

- edellytetään maksettavan takaisin;
- ovat uudistuvia, ts. takaisinmaksettu rahoitus käytetään uudestaan samalla alueella;
- sopivat taloudellisesti kannattaviin hankkeisiin, ts. niihin, joiden voidaan olettaa tuottavan tarpeeksi tuloja tai säästöjä tuen maksamiseksi takaisin;
- on suunniteltu siten, että ne houkuttelevat yhteisinvestointeja muista lähteistä, mukaan lukien yksityiset investoinnit, jotta saatavilla olevan rahoituksen määrää voidaan kasvattaa erityisesti toimialoilla/alueilla, joilla on ongelmia rahoituksen saatavuudessa;
- voivat toimia lainojen, takausten ja pääomarahoituksen muodossa;
- voivat myös tukea tarjonnan kehittymistä osallistumalla markkinoiden kehittämiseen;
- ovat hyödynnettävissä täydentävästi avustusten kanssa; ja
- ovat hallinnoitavissa kansallisten tai alueellisten pankkien, kansainvälisten organisaatioiden kuten Euroopan investointipankin tai Euroopan investointirahaston, rahoituslaitosten ja hallintoviranomaisten (vain lainat ja takaukset) toimesta.

Rahoitusvälineiden aikaisemmin toteutuneet hyödyt on huomioitu ja vuosina 2014-2020 niiden käyttö on laajennettu koskemaan **kaikkia temaattisia tavoitteita**. Käytön odotetaan yhä vilkastuvan edistyneempien ja joustavampien toimeenpanomahdollisuuksien ansiosta.

EAKR:n osarahoittamia rahoitusvälineitä voidaan **mahdollisesti käyttää kaikkiin jäsenmaiden ja alueiden EAKR-toimenpideohjelmiinsa kirjaamiin investointipainopisteisiin** edellyttäen, että ne kohdistetaan **tunnistettuun markkinahäiriöön**, ts. tapauksiin, joissa pankit ovat haluttomia lainaamaan ja/tai joissa yksityinen sektori on haluton investoimaan (esimerkiksi tilanteissa, joissa markkinat eivät tarjoa tarpeeksi pääomaa pk- tai start-up -yrityksille tai joissa nopean kasvun yritykset eivät saa tarpeeksi rahoitusta tai joissa liikepankkien tarjoama luototus on rajallista tai ehdot ovat sellaiset, etteivät yritykset voi niitä täyttää).

Rahoitusvälineet voivat täten edistää useita EAKR:n investointipainopisteitä, esimerkiksi:

- edistämällä yritysten investointeja tutkimukseen ja innovointiin;
- laajentamalla laajakaistan ja erittäin nopeiden verkkojen käyttöönottoa ja kehittämällä tieto- ja viestintäteknikan tuotteita ja palveluja sekä verkkokauppaa;
- tukemalla pk-yritysten valmiuksia kasvaa ja osallistua innovointiprosesseihin, mukaan lukien uusien liiketoimintamallien kehittäminen;
- edistämällä uusiutuvan energian tuotantoa ja jakelua, yritysten, julkisen infrastruktuurin ja asumisen energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä;
- ilmastonmuutokseen sopeutumiseen kohdennetuilla investoinneilla;
- investoimalla jäte- ja vesialalle;
- parantamalla kaupunkialueiden ympäristöä, mukaan lukien teollisten joukkojen uudistaminen;
- tukemalla teollisuuden siirtymistä vähähiiliseen talouteen; ja
- tukemalla multimodaalista ja ympäristöystävällistä liikennettä ja alueellista liikkuvuutta.

Lisäksi, koska EAKR:n tuen tulee kohdistua keskeisiin painopistealueisiin, mitä kutsutaan "temaattiseksi keskittämiseksi", rahoitusvälineiden käyttö kohdentuu todennäköisesti erityisesti tutkimus- ja innovaatiotoimintaan, pk-yritysten tukemiseen, energiatehokkuuteen ja uusiutuviin energialähteisiin.

EAKR:n osarahoittamia rahoitusvälineitä voidaan täten käyttää **tukemaan laajaa hankkeiden kirjoa** julkisista infrastruktuurihankkeista tai tuottavista investointihankkeista aina kotitalouksien tukemiseen kotiansa energiatehokkuuden parantamisessa.

Monipuolisia EAKR:n rahoitusvälineitä voidaan toteuttaa eri tavoin:

- **Lainat**, jotka voivat olla saatavilla tilanteissa, joissa lainaa ei ole markkinoilla tarjolla (esim. pankeilta) tai lainoja voidaan tarjota edullisemmin ehdoin verrattuna markkinahintaisiin lainoihin (esim. alhaisemmilla koroilla, pidemmällä takaisinmaksuajoilla, tai vähäisemmällä vakuusvaatimuksilla). Esimerkiksi, korottomia liiketoiminnan käynnistämiseen tarkoitettuja lainoja voidaan tarjota tietyllä alueella yrittäjille, joiden aikomuksena on perustaa pk-yritys.

- **Mikroluotot**, jotka ovat pienempiä lainoja rahoituspalveluita jääville yksityishenkilöille. Niitä tarjotaan usein lyhyeksi laina-ajaksi ilman tai vähäisin vakuusvaatimuksin. Tästä esimerkkinä voisi olla mikrolainarahasto, joka tarjoaa lainamuotoista tukea vähäosaisille, yksityisille elinkeinonharjoittajille, henkilöyhtiöille, osakeyhtiöille ja kolmannen sektorin yrityksille alueella.
- **Takaukset**, jotka annetaan vakuudeksi lainanantajalle pääoman takaisinmaksusta huolimatta siitä, että lainanottaja laiminlöisi takaisinmaksun. Esimerkiksi vastatakaukset voidaan myöntää pk-yrityksiä tukevan kansallisen viraston takaussalkkua vastaan. Näin voidaan vähentää pk-yritysten rahoituskustannuksia ja edistää pk-yritysten rahoituksen saatavuutta kyseisessä maassa.
- **Pääomarahoitus**, jossa pääoma on investoitu koko tai osittaista yrityksen omistusta vastaan; pääomasijoittaja saattaa olettaa jonkinasteista johdon määräysvaltaa yrityksessä ja osuutta yrityksen tuotoista. Sijoitus voi pitää sisällään pääomasijoituksen tai riskipääoman ja aikaisen vaiheen pääoman (alkupääoman tai käynnistysrahoituksen). Tuotto riippuu yritystoiminnan kasvusta ja tuottavuudesta ja se realisoituu, kun investoija myy osuutensa yritystoiminnasta toiselle investoijalle ("exit") tai listautumisannilla (initial public offering, IPO). Osarahoitetut alueelliset pääomasijoitusrahastot ovat esimerkiksi sijoittaneet onnistuneesti toimialoihin, kuten biotieteisiin, tietotekniikkaan/viestintään, teollisuuteen/liikenteeseen, kaupan alaan ja energia-/ympäristöteknologioihin.

Rahoitusvälineitä voidaan myös tarjota yhdistelmänä avustusten ja muiden tukimuotojen kanssa. Investointirahastojen kiinnostuksen herättäminen edellyttää usein investointivalmiuksien parantamista. Neuvonta ja muu tuki voivat olla EAKR-rahoituksen avustuksin tuettuja.

EAKR:n osarahoittamat rahoitusvälineet voivat vaikuttaa pitkällä aikavälillä markkinakehitykseen kehittämällä ja tukemalla rahoituksen tarjontaa, edistämällä ja tukemalla kaupallisesti kannattavia hankkeita sekä avaamalla uusia markkinamahdollisuuksia. Ne voivat myös luoda mahdollisuuksia investoijille ja rahoituslaitoksille, sillä julkisen sektorin osallistuminen ja siihen liittyvä riskinjako edistävät hankkeiden houkuttelevuutta.

Lisätietoa

Tietoa rahoitusvälineistä ja aluepolitiikasta:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

Opas hallintoviranomaisille ERI-rahastojen rahoitusvälineistä:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Tietoa rahoitusvälineiden ex-ante arvioinnin metodologiasta:

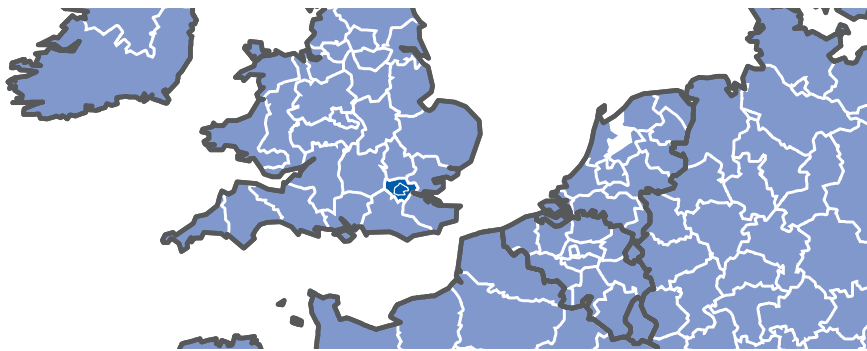
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

'fi-compass' internetsivusto, neuvontapalvelut ERI-rahastojen rahoitusvälineille:

<http://www.fi-compass.eu/>

Euroopan rakenne- ja investointirahastoja koskeva lainsäädäntö:

http://ec.europa.eu/regional_policy/fi/information/legislation/regulations/

Lontoon vihreä rahasto

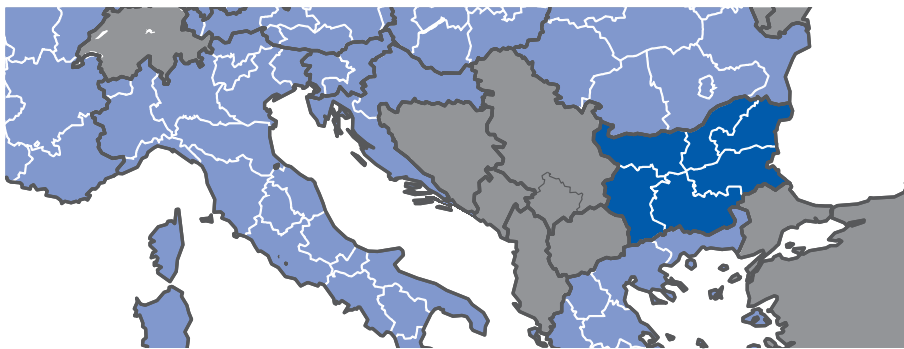
479 miljoonaa euroa
Sis. 71 miljoonaa
EAKR-rahoitusta
Laina, pääomarahoitus, takaus
Energiatehokkuus ja jäte
Yhdistynyt kuningaskunta

... tukee Lontoon siirtymistä vähähiiliseen talouteen ...

Lontoon vihreä rahasto (London Green Fund) kohdistaa investointeja energiatehokkuuteen, jätealalle ja ympäristöystävällisempään tuettuun asumiseen. Se on suunniteltu vastaamaan markkinahäiriöihin, jotka tekevät hankkeista (tai hankkeiden osista) liian riskialttiita yksityiselle sektorille. Tähän voi olla syynä esim. epävarma kysyntä markkinoilla, uusi tai syntymässä oleva teknologia tai epätyypillisen pitkä viive ennen kuin liiketoiminnasta syntyy tuottoa.

Vaikuttavuusennusteet ennakoivat yli 2 000 työpaikan syntymistä, 215 000 tonnin vähennystä hiilidioksidipäästöissä ja 330 000 tonnin vähennystä kaatopaikkajätteissä.

Tämä esimerkki havainnollistaa holding-tyyppisen rahaston rakenteen joustavuuden toimitusvaihtoehtojen laajentamisessa ja miten rahoitusvälineet voivat houkuttaa lisäresursseja sekä mahdollistaa suuremmat panostukset yksityiseltä sektorilta.

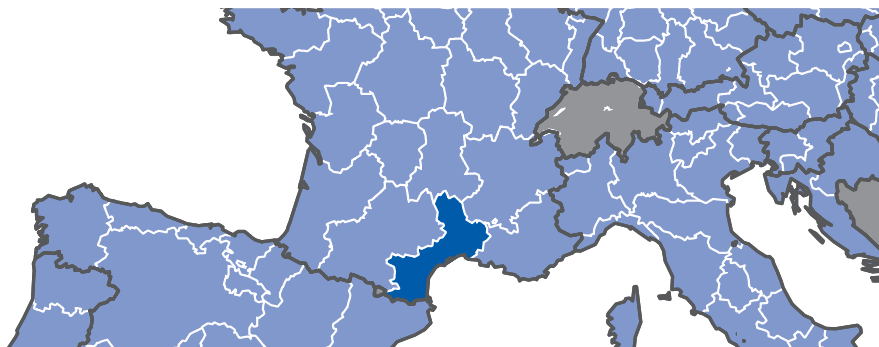
Suuririskisimmän osan takaussalkku

60 miljoonaa euroa
Sis. 51 miljoonaa
EAKR-rahoitusta
Takaus
Pk-yritys
Bulgaria

... kohdistuu pk-yritysten vakuuksien puutteesta johtuvaan kaupallisen rahoituksen vajeeseen ...

Bulgariassa toteutettavan suuririskisimmän osan kattavan takaussalkun tarkoituksena on vähentää pankkialan pk-yritysten rahoittamiseen kohdistuvaa riskien kaihtamista ja tähän linkittyviä pk-yrityksille asetettuja korkeita vakuusvaatimuksia. Paikallisille pankeille tarjottujen takausten tuloksina ovat alhaisemmat korot ja vakuusvaatimukset pk-yrityksille, katkaisten noidankehän "ei luottoa – ei investointeja – ei kasvua – ei luottamusta". Rahasto sallii yli 300 miljoonan euron lainasalkun laatimisen. Vuodesta 2011 se on hyödyttänyt lähes 4 000 pk-yritystä markkinoilla, jotka ovat perinteisesti olleet haluttomia tukemaan mikroyrityksiä, suuririskisiä hankkeita ja innovatiivisia ratkaisuja.

Tämä esimerkki havainnollistaa, miten takausten käyttö voi lisätä yksityisen sektorin lainanantoa.

SAS JEREMIE Languedoc-Roussillon

11 miljoonaa euroa
Sis. 5,5 miljoonaa
EAKR-rahoitusta
Pääomarahoitus
Pk-yritys
Ranska

... edistää talouden innovointia, kasvua ja kilpailukykyä alueilla ...

JEREMIE Languedoc-Roussillon -rahoitusvälineen pääomarahoitus kohdistuu nuoriin yrityksiin, joilla on potentiaalia menestyä erityisesti informaatiotekniikka- ja terveysaloilla. Holding-tyyppinen rahasto myös tarjoaa lainoja ja takauksia eri kehitysvaiheissa oleville yrityksille.

Vuodesta 2010 lähtien pääomasijoituksista on hyötynyt 21 yritystä, joista kaksi on jo yltänyt seuraavalle asteelle ja kerännyt pääomaa pörssissä.

Tämä esimerkki havainnollistaa, että rahoitusväline voi houkuttaa merkittävän määrän yksityisiä yhteisinvestointeja ja kiihdyttää alueellisten pk-yritysten kasvua.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg